

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ**

ГАЙДУ Олександр Васильович

УДК 351: 338.26

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ
НА ДЕРЖАВНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

МИКОЛАЇВ – 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили Міністерства освіти і науки України (м. Миколаїв).

Науковий керівник: доктор наук з державного управління, професор
ЄМЕЛЬЯНОВ Володимир Михайлович,
Чорноморський національний університет імені
Петра Могили (м. Миколаїв),
директор Інституту державного управління.

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління, професор
ДАЦІЙ Надія Василівна,
Київський національний лінгвістичний
університет (м. Київ),
завідувач кафедри менеджменту і маркетингу;

кандидат наук з державного управління
НІКОЛАЄВ Владислав Олександрович,
Товариство з обмеженою відповідальністю «МШК
Україна» (м. Одеса),
агент оперативного відділу.

Захист відбудеться *28 березня 2017 р. о 16 годині* на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 38.053.03 у Чорноморському національному університеті ім. Петра Могили за адресою: 54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10, ауд. 5-107.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Чорноморського національного університету ім. Петра Могили (54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10).

Автореферат розісланий *27 лютого 2017 р.*

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
д.держ.упр., проф.

Л.В. Антонова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На сьогодні національна економіка України переживає складний період системних змін, який супроводжується кризою суспільно-політичної системи, катастрофічним падінням темпів економічного зростання та збільшенням негативних тенденцій у всіх сферах життєдіяльності. На шляху подолання зазначених труднощів держава має спрямовувати зусилля на реалізацію своїх переваг у глобальному поділі праці, шукати способи максимально вигідного використання наявних ресурсів та географічного положення.

Для України формування конкурентоспроможного морегосподарського комплексу може стати переломним моментом в економічних реформах, бути основою для довгострокового розвитку та сприяти популяризації держави на світовому рівні. Це вимагає забезпечення динамічного інноваційно спрямованого розвитку всіх галузей морегосподарського комплексу держави, повноцінного функціонування прибережних зон, структурної перебудови господарства приморських регіонів, відтворення морської інфраструктури та ефективного мореплавства, а також забезпечення всіх компонент комплексу потенціалом високоосвічених фахівців. Без комплексного державного управління і регулювання всіх видів морегосподарської діяльності розв'язати суперечності між комерційними та громадськими інтересами, відновити суднобудування та судноремонтну галузь, підвищити державний пріоритет всієї морської проблематики неможливо.

Тому проблема розробки теоретичних, методологічних засад і практичних рекомендацій щодо модернізації державного управління розвитком морегосподарського комплексу України на державному та регіональному рівнях набуває важливого значення для держави і є актуальною на сучасному етапі розвитку.

Дослідженню теоретичних і практичних аспектів проблем державного управління, механізмів його реалізації в різних сферах суспільного розвитку значну увагу приділено в працях вітчизняних та зарубіжних науковців, у тому числі В. Авер'янова, О. Амосова, Г. Атаманчука, В. Беглиці, В. Ємельянова, Ю. Кальниша, В. Князева, В. Куйбіди, П. Надолішнього І. Лопушинського, В. Загорського, В. Мартиненка, С. Серьогіна, В. Скуратівського, В. Тертички, В. Цветкова та інших. Важливими для теоретичного осмислення підходів до державного управління на регіональному рівні є дослідження О. Бердонова, В. Вакуленко, Я. Жовнірчика, В. Керецмана та інших.

Вагомий внесок у розвиток державного управління як науки, зокрема у розробку питання щодо забезпечення інституційних трансформацій, зробили сучасні українські дослідники, такі як В. Бакуменко, Р. Войтович, О. Дацій, Н. Дацій, А. Дегтяр, Н. Нижник, Л. Юзьков, В. Юрчишин.

Теоретичні та практичні аспекти розвитку окремих сегментів морегосподарського комплексу розглядали такі науковці: О. Белова, Ю. Драпайло, Д. Іванов, Д. Зятіна, О. Єрмакова, В. Котлубай, В. Ковалевич, О. Кібік, С. Кузнецов, В. Мірошко, В. Ніколаєв, О. Подцерковний, Є. Редіна,

Е. Романенко, Ю. Сіюшов, О. Собкевич, А. Филипенко, Ю. Хаймінова, М. Широков.

Водночас наукові розробки в галузі державного управління розвитком морегосподарського комплексу не охоплюють всього спектра проблем. Потребують поглиблення теоретичні та практичні засади модернізації державного управління розвитком морегосподарського комплексу в частині усвідомлення їх сутності та напрямів модернізації.

Необхідність теоретичного та практичного вирішення зазначених питань зумовила вибір теми, актуальність і цільову спрямованість дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до теми науково-дослідної роботи Чорноморського національного університету імені Петра Могили “Організація державного управління в умовах становлення та розвитку політичної системи України: політико-правові, історичні та регіональні аспекти” (державний реєстраційний номер 0109U000451), у рамках якої автором запропоновано комплекс пропозицій щодо вдосконалення механізмів державного управління розвитком морегосподарського комплексу України на державному та регіональному рівнях, а також системно представлені складові потенціалу розвитку морегосподарського комплексу України в контексті соціально-економічних і військово-політичних реалій.

Мета й завдання дослідження. Метою дослідження є обґрунтування теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо модернізації державного управління розвитком морегосподарського комплексу України на загальнодержавному та регіональному рівнях.

Для досягнення зазначеної мети поставлено такі *завдання*:

- систематизувати теоретичні засади державного управління розвитком морегосподарського комплексу;
- уточнити категорійно-понятійний апарат та методологічні положення дослідження державного управління розвитком морегосподарського комплексу України;
- оцінити сучасний стан та окреслити державні пріоритети розвитку державного управління розвитком морегосподарського комплексу України;
- виявити потенціал розвитку морегосподарського комплексу України в контексті соціально-економічних і військово-політичних реалій;
- визначити напрями вдосконалення механізмів державного управління розвитком морегосподарського комплексу, а також систематизувати сучасні підходи до формування механізму державного управління інвестиційним потенціалом морегосподарського комплексу регіону;
- внести науково обґрунтовані пропозиції щодо модернізації системи державного управління розвитком морегосподарського комплексу України.

Об'єктом дослідження є державне управління морегосподарським комплексом України.

Предмет дослідження – пріоритетні напрями, засоби та перспективи модернізації механізмів державного управління розвитком морегосподарського комплексу України на загальнодержавному та регіональному рівнях.

Методи дослідження. Теоретико-методологічним підґрунтям проведення дослідження виступили методи, принципи та засоби наукового пізнання, застосування яких дало змогу забезпечити достовірність результатів роботи. Їх різноманітність і вибір зумовлені специфічними особливостями об'єкта дослідження. Задля досягнення мети дослідження та вирішення визначених завдань у дисертації використано: *історичний та логічний методи* – для дослідження еволюції підходів до державного управління розвитком морегосподарського комплексу; *абстрактно-логічний* – для теоретичного узагальнення й формулювання висновків; *економіко-статистичний* – для аналізу сучасного стану та тенденцій розвитку морегосподарського комплексу України на державному та регіональному рівнях; *методи аналізу і синтезу, розрахунково-конструктивний* – для обґрунтування напрямів удосконалення державного управління розвитком морегосподарського комплексу; *порівняльного аналізу* – для зіставлення підходів до модернізації державного управління розвитком морегосподарського комплексу України в контексті світового і вітчизняного досвіду.

Науково-теоретичним підґрунтям дисертації є загальнотеоретичні праці, розробки фахівців у галузі державного управління, юридичної та економічної наук. Нормативною базою роботи є Конституція України, закони України, акти Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, які здійснюють формування та реалізацію механізмів державного управління розвитком морегосподарського комплексу України на державному та регіональному рівнях. Емпіричну базу дослідження становлять матеріали Державної служби статистики України, Адміністрації морських портів України.

Наукова новизна одержаних результатів визначається особистим внеском автора у вирішення актуального наукового завдання в галузі державного управління, що полягає в теоретичному обґрунтуванні положень щодо модернізації механізмів державного управління розвитком морегосподарського комплексу України на державному та регіональному рівнях. Найсуттєвіші результати дослідження, які містять наукову новизну, полягають у тому, що:

уперше:

- розроблено і науково обґрунтовано методологічні положення концептуальної моделі державного управління розвитком морегосподарського комплексу, яка, на відміну від існуючих у вітчизняній теорії і практиці державного управління моделей, базуються на використанні прогресивних методів і технологій державного управління, орієнтованих на збалансування інтересів суб'єктів взаємодії, на створення і реалізацію дієвих конкурентних переваг підприємств морегосподарського комплексу на регіональному, національному, міжнародному рівнях та передбачає дотримання таких

основних принципів: інфраструктурної цілісності, цілеспрямованості, взаємоузгодженості, цільового використання ресурсного потенціалу, дотримання морських традицій; системності, адекватності, альтернативності, об'єктивності, науковості, поступовості, інтеграційності, оптимального поєднання індикативності та директивності;

удосконалено:

- інструментарій державного управління інвестиційним потенціалом морегосподарського комплексу регіону, що орієнтований на досягнення синергетичного ефекту при впровадженні цільових програм розвитку, на основі інтеграційного включення нижчих рівнів до вищих, що забезпечує конкурентоспроможність конкретного суб'єкта господарювання, кластера, морегосподарського комплексу регіону, морегосподарського комплексу держави;

- теоретичні засади функціонування механізмів управління розвитком морегосподарського комплексу на основі системного підходу, що зумовлюють позиціонування морегосподарського комплексу як складної відкритої динамічної системи, яка характеризується універсальними властивостями розвитку, та визначають вектор продуктивних змін та інтеграційних закономірностей між суб'єктами морегосподарської діяльності та органами державної влади, а також враховують загальносистемні й особливі властивості комплексу, а саме: цілісність, ієрархічність, інтегративність, динамічність, стохастичність, стратегічне значення на державному і міжнародному рівнях;

- концептуальні положення моделі державного управління розвитком морегосподарського комплексу на основі кластерного підходу, що передбачає імплементацію у стратегію розвитку регіону положень довгострокової кластерної стратегії розвитку морегосподарського комплексу, яка орієнтована на зміцнення мереж взаємозв'язків між суб'єктами – учасниками кластера та яка враховує територіальну специфіку, особливості ресурсної бази, містить рекомендації та інструментарій для ефективного і раціонального розвитку території, спрямована на оптимізацію співвідношення ринку, держави і громадських інститутів; враховує основні напрями структурної промислової, соціальної, культурної, демографічної та екологічної політики держави;

дістали подальшого розвитку:

- понятійний апарат науки державного управління шляхом визначення державного управління розвитком морегосподарського комплексу як процесу планування, організації, мотивації і контролю, спрямованого на більш ефективне використання ресурсів відкритої соціально-економічної системи – морегосподарського комплексу. В більш широкому розумінні - як створення сприятливих умов на основі здійснення регулюючих, організуючих і координуючих впливів, а також впровадження нормативно-правових принципів і програмно-цільового управління, узгодження інтересів і об'єднання зусиль держави й бізнесу для формування та реалізації конкурентних переваг самостійними або у складі кластерів суб'єктами морегосподарського комплексу на регіональному, національному та міжнародному ринку товарів і послуг при

раціональному використанні ресурсів морського та приморського середовища, з метою посилення виробничого та транспортно-транзитного потенціалу регіону і держави. Запропоновано морегосподарський кластер розглядати як просторово-організовану системну форму організації та управління взаємодією суб'єктів господарювання у сфері морегосподарської діяльності різних форм власності та державних інституцій, метою якої є досягнення і підтримка конкурентоспроможності опорної території з орієнтацією на формування агломераційної економіки та отримання синергетичного ефекту шляхом генерування процесів алокаційної ефективності від використання стратегічних потенціалів учасників.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони спрямовані на підвищення ефективності механізмів державного управління розвитком морегосподарського комплексу України на державному та регіональному рівнях. Основні ідеї та висновки дослідження доведено до рівня конкретних положень, методик та рекомендацій. Вони можуть бути використані у практичній діяльності органами державного управління, органами місцевого самоврядування, підприємствами, громадськими організаціями.

Практичне значення одержаних результатів забезпечується їх використанням у діяльності Міністерства інфраструктури України при формуванні системи стратегічних цілей розвитку портової інфраструктури України та інвестиційного потенціалу морегосподарського комплексу регіону (довідка про впровадження № 6387/10/14-16 від 16.09.2016 р.); у діяльності Управління інфраструктури Миколаївської обласної державної адміністрації в ході розробки завдань і заходів Плану дій із впровадження Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» у 2014—2015 роках, а також при розробці комплексу заходів щодо формування розгалуженої системи спеціальних ресурсів регіону (довідка про впровадження № 540-02 від 14.02.2016 р.); у діяльності Головного управління Державної санітарно-епідеміологічної служби на водному транспорті в частині розробці перспективних напрямів раціонального ресурсокористування, організації та управління екосистеми (довідка про впровадження № 229/01.01-11/01 від 21.04.2016 р.).

Теоретичні положення та матеріали дослідження використано в навчальному процесі Чорноморського національного університету ім. Петра Могили при викладанні таких дисциплін: “Державне регулювання економіки”, “Керівник в державному управлінні”, “Державна служба” (довідка про впровадження № 08/03-84 від 17.05.2016 р.).

Особистий внесок здобувача. Наукові положення, розробки і впровадження дисертаційної роботи є результатом самостійно проведених досліджень автора. У дисертації не використовувались положення, що належать співавторам, разом з якими були підготовлені окремі наукові публікації.

Апробація результатів. Основні положення й результати дисертації доповідались та обговорювались на науково-практичних конференціях, конгресах і семінарах, зокрема: «Ольвійський форум – 2014: Стратегії країн

Причорноморського регіону в геополітичному просторі» (м. Миколаїв, 2014 р.); «Інструменти лібералізації та спрощення світової торгівлі; міжнародний і національні аспекти» (м. Дніпропетровськ, 2014 р.); «Могилянські читання – 2015: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти» (м. Миколаїв, 2015 р.); «Ольвійський форум – 2016: Стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі» (м. Миколаїв, 2016 р.); «Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід» (м. Одеса, 2016 р.).

Публікації. Основні наукові результати, висновки та рекомендації дисертаційної роботи викладені у 12 наукових працях, з яких 5 – статті у вітчизняних наукових фахових виданнях з державного управління та 2 – статті у закордонному виданні за напрямом дослідження, 5 – тези доповідей.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Обсяг основного тексту дисертації – 175 сторінок. Робота містить 3 таблиці та 11 рисунків. Список використаних джерел складається зі 181 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** розкрито сутність і стан розробленості питання; обґрунтовано актуальність обраної теми; визначено мету й завдання дослідження, його наукову новизну, встановлено практичну цінність одержаних результатів; наведено дані щодо апробації цих результатів та їх опублікування.

У **першому розділі** – «**Теоретико-методологічні засади державного управління розвитком морегосподарського комплексу України**» – досліджено теоретичні засади державного управління розвитком морегосподарського комплексу на основі системного підходу; систематизовано елементне наповнення механізмів державного управління розвитком морегосподарського комплексу України; уточнено категорійно-понятійний апарат дослідження державного управління розвитком морегосподарського комплексу.

Неминучість подальшого загострення системного кризового стану національної економіки зумовлює необхідність конструктивних та продуктивних модернізаційних змін у сфері, що досліджується. А для цього необхідні нові методологічні концепти, що здатні розширити практичні можливості міждисциплінарного синтезу в знятті суперечностей у соціально-економічних процесах розвитку та забезпечити евристичний сенс модернізаційних процесів у системі державного управління.

На основі розгляду державного управління розвитком морегосподарського комплексу констатовано наявність низки складних явищ і процесів (фізичних, суспільних, економічних тощо), що зумовлюють необхідність застосування системного підходу в дослідженні взаємозв'язків окремих аспектів управління, інтеграційних закономірностей між суб'єктами морегосподарської діяльності та органами державної влади з метою створення дієвого механізму управління, що забезпечує комплексне планування,

організацію і стимулювання системи до якісного розвитку. Встановлено, що як складна відкрита динамічна система морегосподарський комплекс володіє універсальними властивостями розвитку, під якими розуміється необоротна спрямована закономірна зміна системи, в результаті якої виникає її новий якісний стан. Систематизовано принципові положення, які необхідно враховувати при управлінні розвитком морегосподарського комплексу: об'єкт управління потрібно сприймати внутрішньо неоднорідним (структурним), частини якого і взаємозв'язок є мінливими; ефективність морегосподарської діяльності визначається організаційним чинником, якістю управління, взаємодією частин системи у процесі виробництва; критерії управління є об'єктивними – їх встановлення має базуватися на змістовно-сутнісному підході на базі вивчення закономірностей розвитку самого об'єкта; виявлення внутрішніх можливостей і тенденцій розвитку зовнішнього середовища дає змогу зробити морегосподарську діяльність спрямованою на розвиток, яка має високу продуктивність та ефективність; у структурі управління формуються два контури – зовнішній (суб'єкт управління – держава) і внутрішній (суб'єкт управління – суб'єкт господарювання); успішність залежить від правильності співвідношення управляючої ззовні системи більш високого рівня – держави і саморозвитку; метою діяльності державних органів управління є створення імпульсів для саморозвитку.

За результатами аналізу виявлених законів, методів роботи і цілей функціонування виділено загальносистемні і специфічні властивості морегосподарського комплексу: загальносистемні – цілісність, ієрархічність і інтегративність; специфічні – морегосподарський комплекс є динамічною системою, має тісний зв'язок з національною економікою (стохастичної системою), не піддається точному і детальному прогнозу, має стратегічне значення для держави, є частиною інфраструктури національної економіки і водночас стимулятором її розвитку, вимагає міжнародної взаємодії.

Виходячи із загального визначення мети управління як досягнення необхідного, можливого і бажаного стану керованої системи, головна мета державного управління розвитком морегосподарського комплексу полягає в досягненні такого функціонального стану, який би дав суб'єктам морегосподарського комплексу можливість досягти стійких конкурентних позицій на міжнародному ринку товарів і послуг, що відображається через показники (індикатори), котрі адекватно характеризують такий стан і його динаміку.

З точки зору становлення і розвитку державного управління як предметно-об'єктного виду діяльності визначено поняття «державне управління розвитком морегосподарським комплексом» як процес планування, організації, мотивації і контролю, спрямований на більш ефективне використання ресурсів відкритої соціально-економічної системи – морегосподарського комплексу.

У більш широкому розумінні на основі систематизації та узагальнення основних понятійних напрямів дослідження запропоновано авторське

трактування державного управління розвитком морегосподарського комплексу як створення сприятливих умов на основі здійснення регулюючих, організуючих і координуючих впливів, а також впровадження нормативно-правових принципів і програмно-цільового управління, узгодження інтересів і об'єднання зусиль держави й бізнесу для формування та реалізації конкурентних переваг самостійними або у складі кластерів суб'єктами морегосподарського комплексу на регіональному, національному та міжнародному ринках товарів і послуг при раціональному використанні ресурсів морського та приморського середовища, з метою посилення виробничого та транспортно-транзитного потенціалу держави.

Констатовано, що державне управління морегосподарським комплексом в умовах системної кризи має ряд особливостей. Цей стан характеризується таким: ринок істотно монополізований, що не дає змоги організувати повноцінну конкуренцію; галузева структура відрізняється високою матеріаломісткістю; розвиток підприємництва перебуває в стагнаційному стані; слабо працює ринок цінних паперів; не розвивається належним чином інвестиційна та інноваційна діяльність.

У другому розділі – «Оцінка стану державного управління розвитком морегосподарського комплексу України» – проаналізовано сучасний стан державного управління розвитком морегосподарського комплексу України та окреслено державні пріоритети розвитку морегосподарського комплексу України; проведено оцінювання потенціалу розвитку морегосподарського комплексу України в контексті соціально-економічних і військово-політичних реалій; систематизовано методологічні положення щодо функціонування механізмів державного управління розвитком морегосподарського комплексу України.

Визначено, що участь органів державної влади в реалізації планів з розвитку морегосподарського комплексу мінімальна і має формалізований характер, що привело до вкрай невтішних наслідків, а саме: втрачено потенціал вітчизняного флоту; відбулось катастрофічне скорочення морських перевезень (падіння обсягів українських експортно-імпортних вантажоперевезень на вітчизняних судах – з 75 до 7,5% в загальній масі морських вантажоперевезень); продовжується тенденція втрати транзиту; наявна висока зношеність основних фондів морського господарства України; продовжується деградація системи безпеки на морському транспорті; зруйновано матеріально-технічну базу Військово-Морських сил України та Морської охорони Державної прикордонної служби України. Також констатовано невідповідність наявних потужностей у морських торговельних портах регіонів України потребам ринку; відсутність державних програм розширення пропускної здатності морських торговельних портів; недостатню розвиненість допоміжних сегментів ринку морських транспортних послуг; низький рівень гарантій при зберіганні і транспортуванні; низьку інвестиційну привабливість більшості галузей комплексу; відсутність стимулюючої фіскальної політики; відсутність

ефективної системи підготовки висококваліфікованих фахівців та працевлаштування випускників морських навчальних закладів.

Самоусунення державних інституцій від управління морегосподарським комплексом країни перетворило його на сегмент для розвитку некерованого, хижацького по відношенню до природних і людських ресурсів, а також основних виробничих фондів деструктивного капіталізму. Констатовано його системну кризу, характерними рисами якої є: структурна деформація, порушення міжгалузевих зв'язків і пропорцій, технологічна деградація більшості галузей, перебування третини всіх суб'єктів господарювання морегосподарського комплексу у стані, близькому до банкрутства.

Визначено, що морегосподарська діяльність включає два базових аспекти – економічного та соціального, які визначають соціо-еколого-економічний стан певної території та дають змогу реалізувати такі завдання, як економічна самостійність і розвиток, рівень розвитку соціальної сфери, економічна безпека на морі. Дослідження архітектоніки морегосподарського комплексу дало змогу провести групування чинників відповідно до їх цільового впливу на забезпечення сталості розвитку об'єкта, а саме:

а) чинники, що визначають економічну самостійність і розвиток: морська торгівля, імпорт і експорт, морський пасажирський флот, рекреаційна діяльність, вуглеводневі і мінеральні корисні копалини, видобуті на морському шельфі, промислове рибництво та рибальство, морські біоресурси;

б) чинники, що визначають економічну і військово-політичну безпеку: захист акваторії, узбережжя, морських споруд і комунікацій на стратегічно важливих напрямках, збереження і збільшення військової, дипломатичної та економічної присутності в регіонах, що входять до кола національних інтересів України, виконання миротворчих місій за мандатом ООН, збереження впливу за кордоном, що забезпечує безпеку інвестицій;

в) чинники, що визначають рівень розвитку соціальної сфери: стан розвитку соціальної інфраструктури; доступність охорони здоров'я, освіти, культури; можливість вирішення житлової проблеми; змістовне проведення вільного часу; прожитковий рівень пенсій, стипендій; чітке функціонування комунальної сфери.

Доведено, що стійка тенденція нарощування зовнішньоекономічних зв'язків із Західною Європою та іншими країнами світу розкриває нові горизонти економічного зростання України через відновлення та розвиток власного морегосподарського комплексу. Обґрунтовано необхідність розробки базових стратегічних документів, які б виважено, з наукових позицій визначали шляхи розвитку комплексу, об'єднували інтереси всіх сфер господарювання у процесі природокористування, встановлювали пріоритетність забезпечення енергозбереження та екологічної безпеки господарської діяльності, забезпечували збереження біологічного різноманіття та відтворення природних ресурсів на морях і в прибережній зоні.

Визначено, що для розв'язання великої кількості накопичених проблем у сегментах взаємних економічних інтересів держави і суб'єктів комплексу

потрібно вирішення таких першочергових завдань: підвищення інвестиційної привабливості та залучення фінансово-промислових груп; модернізація інфраструктурного забезпечення, здійснення широкомасштабної кооперації, впровадження ресурсозберезувального підходу до експлуатації унікальної природно-ресурсної бази, максимальне залучення кадрового та наукового потенціалу. Доведено, що модернізація державного управління морегосподарського комплексу та впровадження стимулювальних заходів, спрямованих на відтворення ресурсів та модернізацію виробництва, забезпечить утримання суб'єктів господарської діяльності, що входять до морегосподарського комплексу, від трофейного, виключно споживацького способу підприємництва.

Зробивши оглядовий аналіз соціально-економічних і військово-політичних реалій, в умовах яких сьогодні працює і розвивається українська портова галузь, констатовано, що постійно зростаюча конкуренція на ринку вантажно-розвантажувальних та інших портових послуг при поглибленні спеціалізації регіональних ринків праці висуває як неодмінні умови збереження конкурентоспроможності, необхідність підтримки на високому техніко-економічному рівні основних активів морських торговельних портів.

Доведено необхідність відмовлятися від суто адміністративних методів державного управління портовою галуззю і переходити до співпраці між приватними власниками, інвесторами і державою за такими напрямками: технологічна модернізація виробництва, проведення робіт з днопоглиблення та спорудження глибоководних причалів, переговорний процес з «Укрзалізницею» про розширення нею пропускної здатності окремих ділянок залізниці і припортових станцій, інвестування в підготовку кадрів.

Одночасно із заходами щодо підвищення інвестиційної привабливості тих чи інших портових господарств як основи регіональних морегосподарських комплексів, пошуком і залученням самостійних гравців для будівництва портових терміналів, оптимальним видається поділ функцій між власниками портових площ, під'їзних шляхів, інфраструктури і стивідорними компаніями.

Доведено, що системний розвиток портових господарств регіональних морегосподарських комплексів, стимулювання відновлення українського суднобудування, забезпечення конкурентоспроможності рибпромислової і переробної галузі, курортного та туристичного бізнесу, мобілізація зусиль влади є потужним рушієм для виведення економіки країни із кризового стану.

У третьому розділі – «Напрями удосконалення державного управління розвитком морегосподарського комплексу України на державному та регіональному рівнях» – визначено та обґрунтовано напрями модернізації механізмів державного управління розвитком морегосподарського комплексу, а також окреслено сучасні підходи до формування механізму державного управління інвестиційним потенціалом морегосподарського комплексу регіону; представлено комплекс пропозицій щодо вдосконалення механізмів державного управління розвитком морегосподарського комплексу на основі кластерного підходу.

Виходячи з результатів проведеного аналізу та в контексті інноваційного розвитку України, накреслено напрями модернізації механізмів державного управління розвитком морегосподарського комплексу, які спрямовані на формування сприятливих умов на основі здійснення регулюючих, організуючих і координуючих впливів, а також впровадження нормативно-правових принципів і програмно-цільового управління, узгодження інтересів і об'єднання зусиль держави й бізнесу для формування та реалізації конкурентних переваг самостійними або в складі кластерів суб'єктами морегосподарського комплексу на регіональному, національному та міжнародному ринках товарів і послуг при раціональному використанні ресурсів морського та приморського середовища, з метою посилення виробничого та транспортно-транзитного потенціалу регіону і держави. Запропоновано якісно нову концептуальну модель державного управління розвитком морегосподарського комплексу, яка дасть змогу усунути існуючі суперечності і проблеми, задіявши методи програмно-цільового управління, основні положення системного підходу та інноваційний менеджмент. Її положення передбачають дотримання таких основних принципів: інфраструктурної цілісності, цілеспрямованості, взаємоузгодженості, цільового використання ресурсного потенціалу, дотримання морських традицій; системності, адекватності, альтернативності, об'єктивності, науковості, поступовості, інтеграційності, поєднання індикативності та директивності

Встановлено, що виявлення, формування та подальше використання різних інвестиційних ресурсів наповнює додатковим змістом потенціал державного управління розвитком морегосподарського комплексу регіону. Констатовано, що поживлення інвестиційного середовища і інвестиційних процесів пов'язано з осмисленням і розвитком позитивних тенденцій в економіці країни та окремо взятих її регіонів, а також зі створенням перспектив для стійкого розвитку суб'єктів господарювання на основі формування умов та чинників впливу, що активізують інвестиційну діяльність.

У роботі визначено базові складові механізму управління інвестиційним потенціалом морегосподарського комплексу регіону, а саме: державне нормативно-правове регулювання; ринковий механізм регулювання; внутрішній механізм управління інвестиційними ресурсами; система методів управління інвестиційними ресурсами морегосподарського комплексу регіону та ресурсне забезпечення управління інвестиційними ресурсами морегосподарського комплексу регіону.

Запропоновано інструментарій державного управління інвестиційним потенціалом морегосподарського комплексу регіону, що орієнтований на досягнення синергетичного ефекту при впровадженні цільових програм розвитку на основі інтеграційного включення нижчих рівнів до вищих, що забезпечує конкурентоспроможність конкретного суб'єкта господарювання, кластера, морегосподарського комплексу регіону, морегосподарського комплексу держави.

Доведено, що для повноцінної реалізації положень запропонованої моделі необхідно структурувати процес прийняття належних рішень суб'єктами

державного управління, для чого позначити чотири рівні конкуренції суб'єктів морегосподарського комплексу: локальний, регіональний, міжрегіональний і міжнародний рівні конкуренції. Ця система взаємопов'язаних елементів характеризується міцними ієрархічними зв'язками і взаємозумовлюючим впливом, який функціонує за критеріями інтеграції та територіальної обмеженості процесів, що забезпечують конкурентоспроможність: перший відповідає рівню власне надання послуги або виробництва продукції, другий – рівню кластера або конкретного виробничого комплексу, третій – рівню морегосподарського комплексу регіону і, нарешті, четвертий являє собою рівень всієї держави.

Обґрунтовано важливість кластерів і кластерної політики для Південного регіону України (Запорізька, Херсонська, Одеська, Миколаївська області), в яких морегосподарський комплекс є потенційним мультиплікатором економічних та соціальних перетворень та спроможний надати наукоємний інноваційно орієнтований характер традиційному ресурсному освоєнню Чорного і Азовського морів та їх прибережній смугі, а також потенційно спроможний закласти конструктивний базис системи економічних відносин, орієнтованих на розвиток багатопрофільної економіки прибережних територій, на модернізацію транспортної, енергетичної, комунікаційної, інноваційної інфраструктури, на впровадження організаційних та інституційних інновацій, на інтенсифікацію процесів максимального нарощення конкурентних переваг суб'єктів морегосподарської діяльності.

Визначено, що для національного морегосподарського комплексу як цілісної господарської структури міжгалузевого рівня притаманні певні риси, які мають прояв і в кожній області Південного регіону України і які необхідно враховувати при кластеризації, а саме: катастрофічний знос основних фондів на підприємствах морегосподарського комплексу України; високі транспортні витрати; слаборозвинений паливно-енергетичний комплекс; нестача кваліфікованих людських ресурсів; нерозвиненість сфери послуг і сервісної економіки в морегосподарській діяльності; деіндустріалізація і деградація промислово-виробничої (зокрема, портової) інфраструктури; відсутність цілеспрямованої державної політики щодо розвитку морегосподарського комплексу; відсутність правового декларування національних інтересів України в морській галузі; сильна зовнішня конкуренція; зовнішньоекономічний тиск з боку суміжних та близько розташованих морських держав. В роботі запропоновано модель державного управління розвитком морегосподарського комплексу на основі кластерного підходу (рис. 1), яка передбачає на кожному етапі кластеризації продуктивну взаємодію та горизонтальні координаційні зв'язки органів державної влади та учасників морегосподарської діяльності, які безпосередньо пов'язані з організаційно-виробничою та фінансово-економічною діяльністю, знаходяться в складних інтеграційних взаємозалежностях та формують цілісну підсистему.

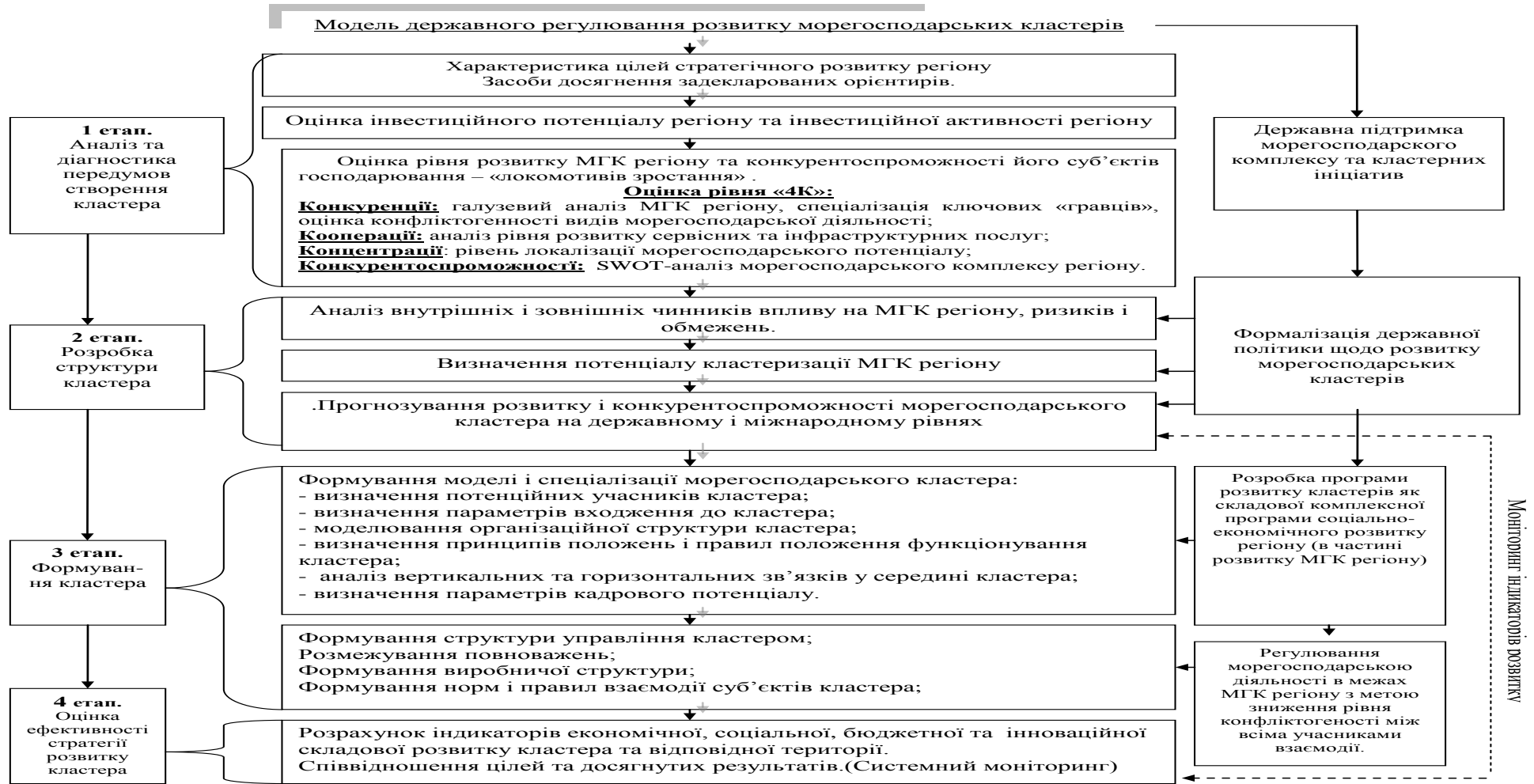

Рис. 1. Модель державного управління розвитком морегосподарського комплексу на основі кластерного підходу

Запропонована модель відкриває можливість реалізувати комплексний, надвідомчий підхід вже на регіональному рівні, в ній відсутня суворая вертикально-лінійна організаційна залежність, вона має комплексний характер та гнучкі системні зв'язки.

Таким чином, глобалізаційні процеси опосередковано приводять до зростання ефективності діяльності кластерних союзів, які паралельно з принципом індивідуального економічного інтересу здатні реалізувати переваги принципу колективної діяльності на основі взаємної підтримки та скоординованості. У сучасних реаліях таке поєднання можливе лише за умови цілеспрямованої та послідовної підтримки розвитку кластерних систем з боку органів державної влади.

ВИСНОВКИ

В дисертації здійснено обґрунтування теоретико-методологічних положень та практичних рекомендацій щодо модернізації механізмів державного управління розвитком морегосподарського комплексу України на загальнодержавному та регіональному рівнях. На підставі отриманих результатів дослідження сформульовані такі висновки.

1. Систематизовано теоретичні засади державного управління розвитком морегосподарського комплексу. Констатовано, що морегосподарський комплекс доцільно позиціонувати як складну відкриту динамічну систему, що володіє універсальними властивостями розвитку, під якими розуміється необоротна спрямована закономірна зміна системи, в результаті якої виникає її новий якісний стан. Виявлено принципові положення, які необхідно враховувати при державному управлінні розвитком морегосподарського комплексу: об'єкт управління потрібно сприймати внутрішньо неоднорідним (структурним), частини якого і взаємозв'язок є мінливими; ефективність морегосподарської діяльності визначається організаційним чинником, якістю управління, взаємодією частин системи в процесі виробництва; критерії управління є об'єктивними – їх встановлення має базуватися на змістовно-сутнісному підході на базі вивчення закономірностей розвитку самого об'єкта; виявлення внутрішніх можливостей і тенденцій розвитку зовнішнього середовища дає змогу зробити морегосподарську діяльність спрямованою на розвиток, такою, яка має високу продуктивність та ефективність; у структурі управління формуються два контури – зовнішній (суб'єкт управління – держава) і внутрішній (суб'єкт управління – суб'єкт господарювання); успішність залежить від правильності співвідношення управляючої ззовні системи більш високого рівня – держави і саморозвитку; метою діяльності державних органів управління є створення імпульсів для саморозвитку. Результуючою компонентою управлінського впливу є створення імпульсів та умов для саморозвитку шляхом формування вектора продуктивних змін та інтеграційних закономірностей між суб'єктами морегосподарського комплексу та органами державної влади. Доведено, що при формуванні інтеграційних

закономірностей необхідно враховувати загальносистемні й особливі властивості комплексу, а саме: його цілісність, ієрархічність, інтегративність, динамічність, стохастичність, стратегічне значення на державному і міжнародному рівнях.

2. Уточнено категорійно-понятійний апарат та методологічні положення дослідження державного управління розвитком морегосподарського комплексу України. Визначено базове поняття дослідження – «державне управління розвитком морегосподарського комплексу» як процес планування, організації, мотивації і контролю, спрямований на більш ефективне використання ресурсів відкритої соціально-економічної системи – морегосподарського комплексу. В більш широкому розумінні – як створення сприятливих умов на основі здійснення регулюючих, організуючих і координуючих впливів, а також впровадження нормативно-правових принципів і програмно-цільового управління, узгодження інтересів і об'єднання зусиль держави й бізнесу для формування та реалізації конкурентних переваг самостійними або у складі кластерів суб'єктами морегосподарського комплексу на регіональному, національному та міжнародному ринках товарів і послуг при раціональному використанні ресурсів морського та приморського середовища, з метою посилення виробничого та транспортно-транзитного потенціалу держави.

Систематизовано методологічні положення щодо формування механізмів державного управління розвитком морегосподарського комплексу України, що дало змогу виявити стійку тенденцію підвищення ролі державного управління в контексті інтенсифікації міждержавних інтеграційних зв'язків у сфері морекористування, а також наголошено на необхідності запровадження прогресивних управлінських механізмів і технологій, забезпечення професійними кадрами, здатними ініціювати якісні зміни та взаємоузгодження публічних (державних, регіональних, місцевих) і приватних (корпоративних) інтересів.

3. Оцінено сучасний стан та окреслено державні пріоритети розвитку державного управління розвитком морегосподарського комплексу України. Констатовано і підтверджено його системну кризу, характерними рисами якої є: структурна деформація, порушення міжгалузевих зв'язків і пропорцій, технологічна деградація більшості галузей, перебування третини всіх суб'єктів господарювання морегосподарського комплексу у стані, близькому до банкрутства. Систематизовано чинники, що визначають складові структури функціонування морегосподарського комплексу та зумовлюють напрями антикризових заходів, а саме: чинники, що визначають економічну самостійність і розвиток; чинники, що характеризують економічну і військово-політичну безпеку; чинники, що впливають на рівень розвитку соціальної сфери.

Обґрунтовано необхідність вирішення таких першочергових завдань, як: підвищення інвестиційної привабливості та залучення фінансово-промислових груп; модернізація інфраструктурного забезпечення, здійснення широкомасштабної кооперації, впровадження ресурсозберезувального підходу

до експлуатації унікальної природно-ресурсної бази, максимальне залучення кадрового та наукового потенціалу.

4. Виявлено потенціал розвитку морегосподарського комплексу України в контексті соціально-економічних і військово-політичних реалій. Констатовано, що перспектива розвитку морегосподарського комплексу країни і окремо взятих регіональних морегосподарських комплексів залежить насамперед від загального соціально-економічного і військово-політичного контексту, в якому знаходиться Україна і світ, а з ним і тенденції розвитку національного експортно-імпортного потенціалу. Обґрунтовано, що українська портова галузь на сьогодні є рушієм розвитку комплексу, виконуючи інтегративні та імпульсові функції, поєднуючи транспортні потоки та надаючи їм визначеності та єдності.

Визначено, що українське суднобудування, рибпромислова і переробна галузі, курортний та туристичний бізнес сьогодні зберігають високий потенціал, однак вимагають серйозних державних і приватних інвестицій, прийняття довгострокових державних програм, спрямованих на розвиток, а також збереження, відновлення і відтворення біосферної різноманітності та природних ресурсів прибережних зон і акваторій Азовського та Чорного морів.

5. Визначено напрями вдосконалення механізмів державного управління розвитком морегосподарського комплексу; систематизовано сучасні підходи до формування механізму державного управління інвестиційним потенціалом морегосподарського комплексу регіону.

Запропоновано якісно нову концептуальну модель державного управління розвитком морегосподарського комплексу, яка дасть змогу усунути існуючі суперечності і проблеми, задіявши методи програмно-цільового управління, положення системного підходу та інноваційного менеджменту. Вона орієнтована на збалансування інтересів суб'єктів взаємодії, на створення і реалізацію дієвих конкурентних переваг підприємств морегосподарського комплексу на регіональному, національному, міжнародному та передбачає дотримання таких основних принципів: інфраструктурної цілісності, цілеспрямованості, взаємоузгодженості, цільового використання ресурсного потенціалу, дотримання морських традицій; системності, адекватності, альтернативності, об'єктивності, науковості, поступовості, інтеграційності, поєднання індикативності та директивності.

В роботі систематизовано базові складові механізму державного управління інвестиційним потенціалом морегосподарського комплексу регіону, а саме: державне нормативно-правове регулювання; ринковий механізм регулювання; внутрішній механізм управління інвестиційними ресурсами; система методів управління інвестиційними ресурсами морегосподарського комплексу регіону та ресурсне забезпечення управління інвестиційними ресурсами морегосподарського комплексу регіону, які за умови ітераційного включення нижчих рівнів управління до вищих сприяють досягненню синергетичного ефекту, що забезпечує конкурентоспроможність всіх рівнів

ланцюжка: конкретний суб'єкта господарювання → кластер → морегосподарський комплекс регіону → морегосподарський комплекс держави.

6. Внесено науково обґрунтовані пропозиції щодо модернізації системи державного управління розвитком морегосподарського комплексу України (на основі кластерного підходу). Зокрема, обґрунтовано необхідність законодавчого затвердження положень кластерної політики і, відповідно, розробки Стратегії розвитку морегосподарських кластерів, яка має бути гнучкою, мати комплексний характер, покладати в основу морегосподарської діяльності саме територіальну специфіку. Запропоновано модель державного управління розвитком морегосподарського комплексу на основі кластерного підходу, яка має комплексний характер та гнучкі системні зв'язки, в ній відсутня жорстка вертикально-лінійна організаційна залежність, що дає змогу реалізувати надвідомчий підхід на регіональному рівні.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях з державного управління

1. Гайду О.В. Теоретичні засади управління розвитком морегосподарського комплексу на основі системного підходу [Електронний ресурс] / О.В. Гайду // Державне управління : удосконалення та розвиток. – 2014. – № 7. – Режим доступу до журналу : <http://www.dy.nauka.com.ua>.

2. Гайду О.В. Концептуальні основи державного управління розвитком морегосподарського комплексу регіону/ О.В. Гайду // Наукові праці : науково-методичний журнал. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. – Вип. 255. Т. 267. Державне управління.– С. 31-39.

3. Гайду О.В. Дослідження сутності державного управління розвитком морегосподарського комплексу регіону/ О.В. Гайду // Вісник Академії митної служби України. Серія : Державне управління. – 2015. – № 2. – С. 24-28.

4. Гайду О.В. Сучасні підходи до формування системи державного управління інвестиційними ресурсами морегосподарського комплексу регіону / О.В. Гайду // Інвестиції: практика та досвід. – 2016.– № 14.– С. 55–59.

5. Гайду О.В. Державні пріоритети розвитку морегосподарського комплексу України: науковий огляд наявних і прихованих можливостей / О.В. Гайду // Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. Серія : Державне управління.– Х. : Вид-во НУЦЗУ, 2016. – Вип. 1 (4). – С. 50–60.

Наукові статті в зарубіжних виданнях

6. Гайду А.В. Перспективы развития морехозяйственного комплекса Украины в контексте социально-экономических и военно-политических реалий / А.В. Гайду // East European Scientific Journal . – 2016. – № 8(12).– С. 64-71

7. Gaydu A.V. Development public support of cluster processes in maritime economy Ukraine / Gaydu A.V. // Public Policy and Economic Development :

scientific and production journal. – Issue 4(8). – Mykolayiv : Publisher Yemelyanova T.V., 2016. – P.104-112.

Тези конференцій

1. Гайду О.В. Сучасні підходи до формування механізму державного управління інвестиційним потенціалом морегосподарського комплексу регіону / О.В. Гайду // Ольвійський форум – 2014: Стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 4-7 червня 2014 р. – Миколаїв, 2014. – С. 197–199.

2. Гайду О.В. Напрями модернізації механізмів державного управління розвитком морегосподарського комплексу України / О.В. Гайду // Інструменти лібералізації та спрощення світової торгівлі: міжнародні та регіональні аспекти : матер. міжнар. наук.-практ. конф., 28 листопада 2014 р. – Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2014. – С. 174–177.

3. Гайду О.В. Державна підтримка кластерних процесів у морегосподарському комплексі України / О.В. Гайду // «Могилянські читання – 2015: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти» : матер. наук.-метод. конф., 12–20 листопада 2015 р. – Миколаїв, 2015. – С. 31–32.

4. 2. Гайду О.В. Теоретичні засади державного управління розвитком регіональних морських портових комплексів / О.В. Гайду // Ольвійський форум – 2016: Стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 9-11 червня 2016 р. – Миколаїв, 2016. – С. 197–199.

5. Гайду О.В. Державне управління розвитком морегосподарського комплексу України в контексті сучасних реалій / О.В. Гайду // Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід: Матер. всеук. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, 28 жовтня 2016 р. – Одеса, 2016. – С. 97–99.

АНОТАЦІЯ

Гайду О.В. Модернізація державного управління розвитком морегосподарського комплексу України на державному та регіональному рівнях. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2017.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо модернізації державного управління розвитком морегосподарського комплексу України на загальнодержавному та регіональному рівнях. У дисертації: систематизовано теоретичні засади державного управління розвитком морегосподарського комплексу; уточнено категорійно-понятійний апарат та методологічні положення дослідження державного управління розвитком морегосподарського комплексу України;

оцінено сучасний стан та окреслено державні пріоритети розвитку державного управління розвитком морегосподарського комплексу України; виявлено потенціал розвитку морегосподарського комплексу України в контексті соціально-економічних і військово-політичних реалій; визначено напрями вдосконалення механізмів державного управління розвитком морегосподарського комплексу; систематизовано сучасні підходи до формування механізму державного управління інвестиційним потенціалом морегосподарського комплексу регіону; внесено науково обґрунтовані пропозиції щодо модернізації системи державного управління розвитком морегосподарського комплексу України.

Ключові слова: державне управління, механізми державного управління, модернізація, розвиток, морегосподарський комплекс, регіон.

АННОТАЦІЯ

Гайду О.В. Модернізація державного управління розвитком морехозійственного комплексу України на державному і регіональному рівнях. – Рукопись.

Дисертація на соискание ученої ступені кандидата наук по державному управлінню по спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління. – Черноморський національний університет імені Петра Могили. – Николаев, 2017.

Целью исследования является обоснование теоретических положений и разработка практических рекомендаций по модернизации государственного управления развитием морехозійственного комплекса Украины на общегосударственном и региональном уровнях. В диссертации: систематизированы теоретические основы государственного управления развитием морехозійственного комплекса; уточнено категориально-понятийный аппарат и методологические положения исследования государственного управления развитием морехозійственного комплекса Украины; оценено современное состояние и обозначены государственные приоритеты развития государственного управления развитием морехозійственного комплекса Украины; выявлено потенциал развития морехозійственного комплекса Украины в контексте социально-экономических и военно-политических реалий; определены направления совершенствования механизмов государственного управления развитием морехозійственного комплекса; систематизированы современные подходы к формированию механизма государственного управления инвестиционным потенциалом морехозійственного комплекса региона; внесены научно обоснованные предложения по модернизации системы государственного управления развитием морехозійственного комплекса Украины.

Ключевые слова: государственное управление, механизмы государственного управления, модернізація, развитие, морехозійственный комплекс, регион.

SUMMARY

Gaydu O. V. Modernization of Public Administration of Maritime Economic Complex's Development of Ukraine on State and Regional Levels. – Manuscript.

Thesis for obtaining a scientific degree of Candidate of Public Administration in specialty 25.00.02 – Mechanisms of Public Administration. – Petro Mohyla Black Sea National University. – Mykolayiv, 2017.

Theoretical principles of public administration of maritime economic complex's development are systematized in this work. It is stated that the maritime economic complex is advisable to position as a complex open dynamic system that has universal properties of development, understood as irreversible directed regular change of the system, in the result of which its new qualitative state appears. The conceptual-categorical apparatus and methodological provisions of research of public administration of maritime economic complex's development of Ukraine is specified. The basic definition of research - "public administration of maritime economic complex's development" is defined. Methodological provisions concerning the formation of mechanisms of public administration of maritime economic complex's development of Ukraine are systematized. That enabled to detect a strong tendency of increasing the role of public administration in the context of intensifying international integration relations in the sphere of sea use. The current state is evaluated and government development priorities of maritime economic complex's development of Ukraine are outlined. Its systemic crisis is ascertained and confirmed. Its characteristic features are structural deformation, infringement of interindustry links and proportions, technological degradation of most industries, a third of all business entities of maritime economy complex are in a state close to bankruptcy.

The potential of maritime economic complex of Ukraine in the context of socio-economic and military-political realities is revealed. The directions of improving the mechanisms of public administration of maritime economy complex's development are proposed. Modern approaches to the formation of mechanism of public administration of investment potential of maritime economy complex of the region are systematized.

A qualitatively new concept of public administration of maritime economy complex's development is proposed. It will let to abolish the existing contradictions and problems, employing methods of program-oriented management, provisions of systematic approach and innovation management. Basic components of the mechanism of public administration of investment potential of maritime economy complex of the region are systematized in this work. Scientifically justified proposals for the modernization of public administration system of maritime economic complex's development (based on cluster approach) are made. In particular, the necessity of legislative approval of cluster policy's regulations and, therefore, the development of the Strategy for maritime economic clusters are grounded.

Keywords: public administration, mechanisms of public administration, modernization, development, maritime economic complex, region.